

Public Finance International

Ειδήσεις και σχόλια σχετικά με την παγκόσμια διαχείριση των δημόσιων οικονομικών

Μην αναφέρετε το χρέος

Από τον Ian Ball/7 Νοεμβρίου 2014

Η ζημία που έχει υποστεί η ελληνική οικονομία λόγω ανεπαρκών λογιστικών μεθόδων, παραμένει το κυρίαρχο θέμα που απασχολεί την ΕΕ («ο ελέφαντας της ΕΕ μέσα στο δωμάτιο»).

Photo: Shutterstock

Η ελληνική οικονομία βρίσκεται στο επίκεντρο της δημοσιότητας, ή στο στόχαστρο, από τη στιγμή που οι ανακριβείς αναφορές της Κυβέρνησης για τις οικονομικές της επιδόσεις πυροδότησαν την κρίση του δημοσίου χρέους. Οι συνέπειες υπήρξαν δυσμενέστερες. Μεταξύ των οποίων είναι οι γιγαντιαίες απώλειες (κατ' ευφημισμόν «κουρέματα»), επιβαλλόμενες σε επενδυτές στο ελληνικό χρέος, δραστικές περικοπές στις δημόσιες υπηρεσίες, και κοινωνική εξάρθρωση προκληθείσα από επώδυνα μέτρα λιτότητας. Τα υψηλά επίπεδα ανεργίας, κυρίως για τους νέους πολίτες, παραμένουν. Δίχως βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, η υπάρχουσα κατάσταση δεν θα αποκατασταθεί.

Τα ΜΜΕ, οι οργανισμοί αξιολόγησης και οι διεθνείς οργανισμοί απέτυχαν να διευθετήσουν επαρκώς τις λογιστικές φύσεως απαρχές της κρίσης. Παραμένει κυρίαρχο ζήτημα («ο ελέφαντας στο δωμάτιο») όταν η ελληνική οικονομία και η ανάγκη ανασχηματισμού συζητούνται. Οι συστάσεις της Επιτροπής οικονομικής και νομισματικής πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το 2011, ότι όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να υιοθετήσουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα του Δημοσίου Τομέα εντός τριών ετών, απερρίφθησαν έναντι μιας διαδικασίας που, τρία χρόνια μετά, δεν έχει ακόμα διαγράψει καμία ανοδική πορεία πόσο μάλλον λάβει μέτρα προς την κατεύθυνση αυτή.

Ωστόσο, η εύρυθμη λειτουργία της λογιστικής του δημοσίου τομέα και της οικονομικής διαχείρισης συμβάλλει στην δυναμικότερη οικονομική ανάπτυξη. Η σημασία της οικονομικής ανάπτυξης έγκειται όχι στους αριθμούς αλλά στην επίδραση στο άτομο και στην κοινωνία ως σύνολο. Καθορίζει την ικανότητα της κοινωνίας να καλύψει τις ανάγκες των πολιτών, τις σχετικές με την ασφάλεια, την υγεία ή την εκπαίδευση. Είναι ιδιαίτερος σημαντική για την αποφυγή των δυσμενών κοινωνικών επιπτώσεων των υψηλών και διαρκών δεικτών ανεργίας, κυρίως αναφορικά με την ανεργία που πλήττει του νέους, η οποία είναι συνδεδεμένη με μια στατική και φθίνουσα οικονομία.

Θα ήταν αναμενόμενο, μια λογιστική αποτυχία ενός κυρίαρχου κράτους με τεράστιες εθνικές, τοπικές και διεθνείς επιπτώσεις, να προκαλέσει μια ώθηση για μεταρρύθμιση. Αλλά ακόμα και στην Ελλάδα, δεν έχει γίνει αξιόλογη προσπάθεια για την βελτίωση της λογιστικής. Η Τρόικα επέβαλλε εκατοντάδες απαιτήσεις μεταρρύθμισης, αλλά δεν απαιτήσε από την Ελληνική κυβέρνηση να μεταβάλλει τη λογιστική, τον προϋπολογισμό και την οικονομική διαχείριση της σε μια διεθνώς αναγνωρισμένη λογιστική βάση.

Η έλλειψη λογιστικού μετασχηματισμού συνεπάγεται τη διατήρηση της έλλειψης οικονομικής διαφάνειας στην Ελλάδα, ίδια με αυτή που υπήρχε και προ κρίσης. Η ζημία στην οικονομία και στην κοινωνία δεν περιορίστηκε στην Ελλάδα – οι συνέπειες έγιναν αισθητές σε ολόκληρη την Ευρώπη, αλλά και παγκοσμίως μέσω του άκρως διασυνδεδεμένου διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Καλύτερη λογιστική διαχείριση στην Ελλάδα θα οδηγούσε σε οικονομική άνθηση, αλλά ποιοτικότεροι αριθμοί σε όλες τις χώρες θα επέτρεπαν ορθότερη λήψη αποφάσεων και αυξημένη λογοδοσία. Η διαφάνεια ενεργεί προς την ορθή ενημέρωση των ψηφοφόρων και προς τον περιορισμό στη λήψη αποφάσεων που συνεπάγονται ανεπανόρθωτες οικονομικές συνέπειες. Ενώ ο συσχετισμός των καλών αριθμών και ορθών αποφάσεων είναι καθολικός, η Ελλάδα αποτελεί το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα της ζημιάς που δύναται να προκληθεί από ανεπαρκείς λογιστικές μεθόδους και ισχνή οικονομική διαχείριση.

Η Ελλάδα αναφέρεται συνήθως ως έχουσα δημόσιο χρέος/ΑΕΠ στο ποσοστό 175%. Η αντίληψη ότι αυτό είναι ιδιαίτερα υψηλό χρέος επιδρά στην Ελληνική οικονομία ποικιλοτρόπως. Ωστόσο, το 175% έχει ως βάση την Συνθήκη του Μάαστριχ, στην οποία γίνεται λόγος για ονομαστική αξία ή αξία όψεως του χρέους. Με άλλα λόγια, δεν αντικατοπτρίζει τη χρονική αξία του χρήματος («time value of money»), γνωστή και ως κόστος ευκαιρίας του χρήματος, ή αυτή που η αναδιάρθρωση αύξησε σημαντικά την περίοδο αποπληρωμής του Ελληνικού χρέους και μείωσε επιπλέον τον προς εξόφληση τόκο. Ας αναλογιστούμε τις συνέπειες αν η Ελλάδα φερόταν να έχει ποσοστό χρέους σημαντικά λιγότερο από 60%. Αυτό θα ήταν το αποτέλεσμα αν ο υπολογισμός του χρέους βασιζόταν στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα του Δημοσίου Τομέα (ή Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης). Ένα κράτος με χρέος/ΑΕΠ με ποσοστό λιγότερο από 60% θα προσέλκυε περισσότερες επενδύσεις, θα επιτύγχανε ευνοϊκότερους όρους δανεισμού και θα είχε αφενός μεγαλύτερη ευχέρεια δανεισμού και αφετέρου μεγαλύτερα περιθώρια επενδύσεων.

Υπάρχουν ποικίλοι τρόποι με τους οποίους θα μπορούσε κάτι τέτοιο να συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη. Αρχικά, η Ελλάδα θα γινόταν μια περισσότερο ελκυστική χώρα για επενδύσεις. Αυτό θα ενδυναμώταν αν συνοδεύονταν από μια αξιόπιστη ενέργεια της Ελληνικής Κυβέρνησης ότι θα εφάρμοζε τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα του Δημοσίου Τομέα στα λογιστικά της. Περισσότερες επενδύσεις σημαίνουν ισχυρότερη οικονομική δραστηριότητα και περισσότερες θέσεις εργασίας.

Δεύτερον, και επειδή τα επιτόκια δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου θα μειωνόταν, οι επιχειρήσεις θα πλήρωναν λιγότερο για δάνεια. Δεδομένου ότι επί του παρόντος πληρώνουν σημαντικά περισσότερο από ότι οι ανταγωνιστές τους σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, θα γινόταν περισσότερο ανταγωνιστικές.

Μικρές και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις θα είχαν, ακόμα, τη δυνατότητα να δανείζονται ευχερώς και με χαμηλότερα επιτόκια, αυξάνοντας την κερδοφορία. Τα νοικοκυριά θα είχαν χαμηλότερο κόστος δανεισμού και θα είχαν τη δυνατότητα να δανείζονται περισσότερο. Και τα δύο αυτά αποτελέσματα θα επέφεραν θετικές οικονομικές συνέπειες και θα αποτελούσαν προτροπή για την αύξηση των θέσεων εργασίας. Θα υπήρχε αυξημένη χρηματοδότηση για την κατασκευή και ανάπτυξη ακινήτων, αυξημένη δραστηριότητα στον τομέα των κατασκευών και πάλι περισσότερες θέσεις εργασίας.

Η Ελλάδα είναι ασυνήθιστη. Η επίδραση της λογιστικής της αποτυχίας ήταν δυσμενής. Η επίλυση του προβλήματος μπορεί να οδηγήσει σε δραστικά αποτελέσματα, στην περίπτωση που η Ελληνική κυβέρνηση υπολογίζει το χρέος της σύμφωνα με διεθνή λογιστικά πρότυπα και σηματοδοτήσει την πρόθεση της για διαφάνεια.

Αλλά, το σημείο που θα ήθελα να τονίσω, δεν αφορά την Ελλάδα, που απλώς αποτελεί ένα ακραίο παράδειγμα μιας κοινής απειλής στην οικονομική ανάπτυξη. Η απειλή αυτή πηγάζει από κυβερνήσεις που δεν επιβάλλουν σ' αυτές τις ίδιες, τις ίδιες απαιτήσεις για διαφανείς οικονομικές δηλώσεις, σύμφωνα με διεθνή λογιστικά πρότυπα, που επιβάλλουν στις επιχειρήσεις. Χωρίς αυτή την πληροφόρηση, είναι αδύνατο να ανταποκριθούν στα ευρέως αποδεκτά πρότυπα δημοσιονομικής διαχείρισης. Οι Κυβερνήσεις διεξάγουν ένα σημαντικό μέρος της οικονομικής δραστηριότητας στις περισσότερες χώρες και η λήψη αποφάσεων σε σημαντικούς τομείς, χωρίς ορθή πληροφόρηση αναφορικά με τα οικονομικά ζητήματα, συνεπάγεται αναγκαστικά τον περιορισμό της οικονομικής ανάπτυξης.

Η CIPFA, με την Διεθνή Ομοσπονδία Λογιστών, αποτελεί εδώ και καιρό υπέρμαχο της βελτίωσης της λογιστικής και της οικονομικής διαχείρισης από τις κυβερνήσεις, και πρόοδος έχει ήδη σημειωθεί. Η πρόοδος αυτή δύναται να υποβοηθηθεί αν επαγγελματικοί λογιστικοί οργανισμοί ανά τον κόσμο ασκήσουν πίεση για μεταρρύθμιση και εξοπλιστούν προκειμένου να συνδράμουν τις κυβερνήσεις τους. Η προσφορά της CIPFA, που υποβλήθηκε στην έκθεση ανάληψη Ευθύνης της, προσφέρει υποστήριξη σε όλες τις επαγγελματικές λογιστικές οργανώσεις που διατίθενται να αντλήσουν από τους πόρους και την εμπειρία της.

Αυτό το άρθρο δημοσιεύθηκε στο τεύχος Χειμώνας 2014 του περιοδικού Public Finance International

© 2014 Public Finance International.